

Posolstvo Svätého Otca
Františka
na 58. svetový deň pokoja

1. január 2025

Odpusť nám naše viny, daruj nám svoj pokoj

I. Načúvanie volaniu ohrozeného ľudstva

1. Na úsvite tohto nového roka, ktorý nám daroval náš nebeský Otec, jubilejného roka venovaného nádeji, sa obraciam na každú ženu a každého muža, no najmä na tých, čo sa cítia v dôsledku svojej životnej situácie sklúčení, odsúdení vlastnými chybami, zdrvení odsúdením druhých, ktorí už nevidia žiadnu perspektívu pre svoj život. Všetkým vám prajem nádej a pokoj, pretože toto je rok milosti, plynúcej zo Srdca Vykupiteľa!

2. V nastávajúcom roku slávi Katolícka cirkev Jubileum 2025, udalosť, ktorá naplňa srdcia nádejou. Slávenie „jubileí“ pochádza zo starobylej židovskej tradície, keď trúbenie baranieho rohu (hebrejsky yobel) každých štyridsaťdeväť rokov ohlasovalo rok milosti a oslobodenia pre všetok ľud (porov. Lv 25, 10). Táto slávnostná výzva sa mala v ideálnom prípade ozývať po celom svete (porov. Lv 25, 9), aby sa obnovila Božia spravodlivosť v rôznych oblastiach života: v užívaní pôdy, vo vlastníctve majetku, vo vzťahu k blíznym, najmä tým najchudobnejším, a tým, ktorí upadli do nemilosti. Zvuk rohu pripomínal všetkým ľuďom, bohatým aj chudobným, že nikto neprichádza na svet, aby bol utláčaný: sme bratmi a sestrami, deťmi toho istého Otca, a narodili sme sa, aby sme podľa Pánovej vôle boli slobodní (porov. Lv 25, 17.25.43.46.55).

3. Aj dnes je Jubileum udalosťou, ktorá nás nabáda, aby sme sa usilovali o Božiu oslobodzujúcu spravodlivosť na celej zemi. Namiesto rohu by sme na začiatku tohto roku milosrdenstva mali začuť „zúfale volanie o pomoc“,¹ ktoré sa podobne ako hlas krvi spravodlivého Ábela ozýva z mnohých končín zeme (porov. Gn 4, 10) a ktoré Boh nikdy neprestáva počúvať. My sa zasa cítíme povolaní byť hlasom, ktorý poukazuje na mnohé situácie vykorisťovania zeme a útlaku blížneho.² Takéto nespravodlivosti niekedy nadobúdajú podobu toho, čo svätý Ján Pavol II. nazval „štruktúrami hriechu“,³ pretože nie sú spôsobené len nepravosťou niekoľkých ľudí, ale sa takpovediac zakorenili a udržiavajú vďaka tichému súhlasu mnohých.

4. Každý z nás sa musí cítiť istým spôsobom zodpovedný za devastáciu, ktorej je vystavený náš spoločný dom, počnúc činmi, ktoré, hoci aj nepriamo, podnecujú konflikty bičujúce ľudstvo. Rôzne, no vzájomne prepojené systémové výzvy, ktoré sužujú našu planétu,⁴ sa tak navzájom podnecujú a prelínajú. Mám na mysli najmä nerovnosti každého druhu, neľudské zaobchádzanie s migrantmi, zhoršovanie životného prostredia, zmätok, ktorý zámerne zaviňujú dezinformácie, odmietanie akéhokoľvek dialógu a enormné financovanie vojenského

¹ FRANTIŠEK, *Spes non confundit. Bula o vyhlásení riadneho Jubilea roku 2025* (9. máj 2024), 8.

² Porov. sv. JÁN PAVOL II., apoštolský list *Tertio millennio adveniente* (10. november 1994), 51.

³ JÁN PAVOL II., encyklika *Sollicitudo rei socialis* (30. december 1987), 36.

⁴ Porov. FRANTIŠEK, *Príhovor k účastníkom stretnutia organizovaného Pápežskou akadémiou prírodných a sociálnych vied*, 16. máj 2024.

priemyslu. To všetko sú faktory konkrétne ohrozujúce existenciu celého ľudstva. Na začiatku tohto roka preto chceme načúvať tomuto volaniu ľudstva, aby sme sa cítili vyzvaní – všetci spoločne, ale aj každý osobne – rozlámať reťaze nespravodlivosti a ohlasovať Božiu spravodlivosť. Niekoľko príležitostných filantropických skutkov však nebude stačiť. Namiesto toho sú potrebné kultúrne a štrukturálne zmeny, ktoré prinesú trvalú zmenu.⁵

II. Kultúrna zmena: všetci sme dlžníkmi

5. Jubilejná udalosť nás vyzýva k viacerým zmenám, aby sme čelili súčasnému stavu nespravodlivosti a nerovnosti a pripomenuli si, že dobrá zeme nie sú určené len pre niekoľko privilegovaných, ale pre všetkých.⁶ Možno bude užitočné pripomenúť si, čo napísal svätý Bazil Veľký: „Ale aké veci, povedz mi, sú tvoje? Odkiaľ ich máš, aby si ich zahrnul do svojho života? [...] Či si nevyšiel z lona svojej matky úplne nahý? A nevrátiš sa opäť nahý do zeme? Odkiaľ pochádza to, čo teraz máš? Keby si povedal, že sa to dostalo k tebe náhodou, poprel by si Boha, keďže neuznávaš Stvoriteľa a nie si vďačný Darcovi.“⁷ Keď vďačnosť zlyháva, človek prestáva uznávať Božie dary. Pán však vo svojom nekonečnom milosrdenstve neopúšťa ľudí, ktorí sa proti nemu prehršili: naopak, *dar* života potvrdzuje spásnym *odpustením*, ktoré všetkým skrze Ježiša Krista ponúka. Preto nás Ježiš učí v modlitbe *Otče náš* prosiť: „*Odpusť nám naše viny*“ (Mt 6, 12).

6. Keď človek ignoruje svoje spojenie s Otcom, začne si myslieť, že vzťahy s ostatnými sa môžu riadiť logikou vykorisťovania, kde si najsilnejší nárokuje právo na prevahu nad najslabším.⁸ Podobne ako elity v Ježišových časoch, ktoré profitovali z utrpenia najchudobnejších, aj dnes v našej prepojenej globálnej dedine,⁹ ak nie je medzinárodný systém živý logikou solidarity a vzájomnej závislosti, vytvára nespravodlivosť, navyše zhoršenú korupciou, ktorá vrhá chudobné krajiny do pasce. Logika založená na vykorisťovaní dlžníka charakterizuje aj súčasnú „dlhovú krízu“, ktorá postihuje viaceré krajiny, najmä na globálnom Juhu.

7. Neprestanem opakovať, že zahraničný dlh sa stal nástrojom kontroly, prostredníctvom ktorého niektoré vlády a súkromné finančné inštitúcie v najbohatších krajinách bezohľadne využívajú ľudské a prírodné zdroje najchudobnejších krajín na uspokojenie potrieb svojich vlastných trhov.¹⁰ K tomu treba pripočítať skutočnosť, že viaceré skupiny obyvateľstva, ktoré sú už zaťažené medzinárodným dlhom, sú navyše nútené niesť bremeno ekologického dlhu rozvinutejších krajín.¹¹ Ekologický a zahraničný dlh sú dve strany tej istej mince, teda logiky vykorisťovania, ktorá vrcholí dlhovou krízou.¹² Pri príležitosti tohto jubilejného roka vyzývam medzinárodné spoločenstvo, aby prijalo opatrenia na odpustenie zahraničného dlhu

⁵ Porov. FRANTIŠEK, apoštolská exhortácia *Laudate Deum* (4. októbra 2023), 70.

⁶ Porov. FRANTIŠEK, *Spes non confundit. Bula o vyhlásení riadneho jubilea roku 2025* (9. máj 2024), 16.

⁷ Sv. BAZIL VEĽKÝ, *Homília de avaritia*, 7: PG 31, 275.

⁸ Porov. FRANTIŠEK, encyklika *Laudato si'* (24. máj 2015), 123.

⁹ Porov. FRANTIŠEK, *Katechéza*, 2. septembra 2020: *L'Osservatore Romano*, 3. septembra 2020, s. 8.

¹⁰ Porov. FRANTIŠEK, *Prihovor k účastníkom stretnutia „Dlhová kríza na globálnom Juhu*,“ 5. jún 2024.

¹¹ Porov. FRANTIŠEK, *Prihovor na konferencii účastníckych štátov Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy (COP 28)*, 2. decembra 2023.

¹² Porov. FRANTIŠEK, *Prihovor k účastníkom stretnutia „Dlhová kríza na globálnom Juhu*,“ 5. jún 2024.

a uznalo existenciu ekologického dlhu Severu voči Juhu. Je to výzva na solidaritu, ale predovšetkým na spravodlivosť.¹³

8. Kultúrna a štrukturálna zmena na prekonanie tejto krízy nastane vtedy, keď konečne uznáme, že všetci sme deťmi jedného Otca, a pred ním vyznáme, že všetci sme dlžníkmi, ale všetci potrebujeme aj jeden druhého v duchu logiky spoločne nesenej a rôznorodej zodpovednosti. Potom „raz a navždy zistíme, že sa navzájom potrebujeme a sme si dlžníkmi“¹⁴.

III. Cesta nádeje: tri možné kroky

9. Ak dovolíme, aby sa našich srdc dotkli tieto potrebné zmeny, rok jubilejnej milosti bude môcť každému z nás znovu otvoriť cestu nádeje. Nádej pramení zo zakúsenia Božieho milosrdenstva, ktoré je vždy neobmedzené.¹⁵

Boh, ktorý nie je nikomu nič dlžný, neprestajne obdarúva všetkých ľudí milosťou a milosrdenstvom. Izák Sýrsky, východný cirkevný otec zo 7. storočia, napísal: „Tvoja láska je väčšia než moje dlhy. Morské vlny sú malé v porovnaní s počtom mojich hriechov, ale ak zvážim svoje hriechy, tak v porovnaní s tvojou láskou zmiznú ako nič.“¹⁶ Boh nevypočítava zlo spáchané človekom, ale je nesmierne „*bohatý na milosrdenstvo, pre svoju nesmiernu lásku, ktorou nás miluje*“ (Ef 2, 4). Zároveň počúva volanie chudobných a zeme. Stačí, ak sa na začiatku tohto roka na chvíľu zastavíme a pomyslíme na milosť, s ktorou nám zakaždým odpúšťá hriechy a všetky naše dlhy, aby naše srdcia zaplavila nádej a pokoj.

10. Preto Ježiš potom, čo sme v modlitbe *Otče náš* prosili Otca o odpustenie našich vín, uvádza veľmi náročný dodatok „ako i my odpúšťame svojim vinníkom“ (porov. Mt 6, 12). Aby človek mohol odpustiť vinu druhým a dať im nádej, musí byť jeho vlastný život naplnený tou istou nádejou, ktorá pochádza z Božieho milosrdenstva. Nádej je nadmieru štedrá, zbavená vypočítavosti, nepočíta obsah vreciek dlžníkov, nejde jej o vlastný zisk, ale má na mysli len jeden cieľ: pozdvihnúť padlých, obviazať zlomených srdcom, oslobodiť od všetkých foriem otroctva.

11. Preto by som na začiatku tohto milostivého roku chcel navrhnúť tri kroky, ktoré môžu prinavrátiť dôstojnosť životu celých skupín obyvateľstva a vrátiť ich na cestu nádeje, aby sa prekonala dlhová kríza a všetci sa mohli vnímať ako dlžníci, ktorým bolo odpustené.

V prvom rade nadviažem na výzvu svätého Jána Pavla II. pri príležitosti Jubilea roku 2000, aby sme mysleli na „výrazné zníženie (ak už nie úplné odpustenie) medzinárodných dlhov, ktoré doliehajú na osud mnohých národov“.¹⁷ Bohatšie krajiny by sa mali na základe uznania ekologického dlhu cítiť povolané urobiť všetko pre odpustenie dlhov tých krajín, ktoré nie sú schopné splácať svoje dlhy. Pravdaže, aby nešlo len o izolovaný akt dobročinnosti, ktorý by

¹³ Porov. FRANTIŠEK, *Spes non confundit. Bula o vyhlásení riadneho Jubilea roku 2025* (9. máj 2024), 16.

¹⁴ FRANTIŠEK, encyklika *Fratelli tutti* (3. október 2020), 35.

¹⁵ Porov. FRANTIŠEK, *Spes non confundit. Bula o vyhlásení riadneho Jubilea roku 2025* (9. máj 2024), 23.

¹⁶ IZÁK SÝRSKY, *Discorso X* (Terza collezione), *Preghiera con cui i solitari si intrattengono*, 100-101: CSCO 638, 115. Sv. Augustín dokonca dospieva až k tvrdeniu, že Boh sa neprestajne stáva dlžníkom človeka: „Veď ‚navždy je tvoje milosrdenstvo‘, ty svojimi príslubmi dovoľuješ, aby si sa stal dlžníkom tých, ktorým odpúšťáš všetky hriechy“ (porov. *Vyznania*, 5, 9, 17: PL 32, 714).

¹⁷ JÁN PAVOL II., apoštolský list *Tertio millennio adveniente* (10. november 1994), 51.

mohol opäť spustiť začarovaný kruh financovania a zadlžovania, musí byť zároveň vytvorená nová finančná architektúra, ktorá by viedla k vytvoreniu globálnej finančnej charty založenej na solidarite a harmónii medzi národmi.

Okrem toho vyzývam k pevnému záväzku podporovať rešpektovanie dôstojnosti ľudského života od počatia až po prirodzenú smrť, aby každý človek mohol milovať svoj život a hľadiť do budúcnosti s nádejou, túžiac po rozvoji a šťastí pre seba a svoje deti. Bez nádeje na život sa totiž v srdciach mladých ľudí ťažko zrodí túžba splodiť ďalšie životy. Tu by som chcel predovšetkým znovu vyzvať na konkrétne gesto, ktoré môže podporiť kultúru života. Mám na mysli zrušenie trestu smrti vo všetkých krajinách. Totiž okrem toho, že takýto trest narúša nedotknuteľnosť života, ničí tiež všetku ľudskú nádej na odpustenie a obnovu.¹⁸

S odkazom na sv. Pavla VI. a Benedikta XVI.¹⁹ sa odvažujem predniesť v tomto čase poznačenom vojnami aj ďalšiu výzvu zameranú na mladé generácie: použime aspoň pevne stanovené percento peňazí vynakladaných na zbrojenie na zriadenie svetového fondu, ktorý by definitívne odstránil hlad a uľahčil vzdelávacie aktivity v najchudobnejších krajinách, s cieľom podporiť trvalo udržateľný rozvoj a boj proti klimatickým zmenám.²⁰ Mali by sme sa pokúsiť odstrániť všetky dôvody, ktoré by mohli viesť mladých ľudí k tomu, že svoju budúcnosť budú vidieť beznádejne alebo ju budú očakávať ako čas pomsty za krv svojich blízkych. Budúcnosť je darom, aby sme prekonalí chyby minulosti a budovali nové cesty pokoja.

IV. Cieľom je pokoj

12. Tí, ktorí urobia navrhované kroky a vydajú na cestu nádeje, budú môcť čoraz bližšie vidieť vytúžený cieľ, ktorým je pokoj. Žalmista nás v tomto prísľube utvrdzuje: keď sa „*milosrdenstvo a vernosť stretnú navzájom, spravodlivosť a pokoj sa pobočkajú*“ (Ž 85, 11). Keď sa odzbrojím a už nebudem mať dlžníkov, vrátim tak sestru alebo brata na cestu nádeje, prispejem k obnoveniu Božej spravodlivosti na tejto zemi a spolu s týmito ľuďmi budem kráčať k pokoji, nášmu cieľu. Ako povedal svätý Ján XXIII., skutočný pokoj môže pochádzať len zo srdca zbaveného úzkosti a strachu z vojny.²¹

13. Nech je rok 2025 rokom, v ktorom rastie pokoj! Ten pravý a trvalý pokoj, ktorý sa nezastaví pri právnických kľúčkach ohľadom zmlúv alebo pri stoloch ľudských kompromisov.²² Hľadáme skutočný pokoj, ktorý Boh daruje odzbrojenému srdcu: srdcu, ktoré sa nesnaží vypočítavať, čo je moje a čo tvoje; srdcu, ktoré rozpúšťa sebeckosť v pripravenosti podať druhému ruku; srdcu, ktoré neváha uznať, že je Božím dlžníkom, a preto je pripravené odpustiť dlhy, ktoré ťažia bližného; srdcu, ktoré prekonáva skľúčenosť z budúcnosti s nádejou, že každý človek je zdrojom pre tento svet.

¹⁸ Porov. FRANTIŠEK, *Spes non confundit. Bula o vyhlásení riadneho Jubilea roku 2025* (9. máj 2024), 10.

¹⁹ Porov. sv. PAVOL VI., encyklika *Populorum progressio* (26. marec 1967), 51; Benedikt XVI., *Prihovor k diplomatickému zboru akreditovanému pri Svätej stolici*, 9. január 2006; a tiež posynodálna apoštolská exhortácia *Sacramentum caritatis* (22. február 2007), 90.

²⁰ Porov. FRANTIŠEK, encyklika *Fratelli tutti* (3. október 2020), 262; *Prihovor k diplomatickému zboru akreditovanému pri Svätej stolici*, 8. január 2024; *Prihovor na konferencii účastníckych štátov Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy (COP 28)*, 2. decembra 2023.

²¹ Porov. JÁN XXIII., encyklika *Pacem in terris* (11. apríl 1963), 61.

²² Porov. FRANTIŠEK, *Moment modlitby pri 10. výročí „Výzvy k mieru vo Svätej zemi“*, 7. jún 2024.

14. Odzbrojenie srdca je gestom, ktoré sa týka všetkých: od prvého po posledného, od malých po veľkých, od bohatých po chudobných. Niekedy stačí niečo také jednoduché ako „úsmev, gesto priateľstva, bratský pohľad, úprimné vypočutie, nezištná služba.“²³ Týmito malými-veľkými gestami sa približujeme k nášmu cieľu, pokoju, a dostaneme sa tam tým rýchlejšie, čím väčšími budeme na ceste po boku našich znovuobjavených bratov a sestier zisťovať, ako sme sa už zmenili oproti tomu, keď sme začínali. Mier skutočne neprichádza len s koncom vojny, ale so začiatkom nového sveta; sveta, v ktorom objavíme, že sme iní, jednotnejší a bratskejší, než sme si predstavovali.

15. Daruj nám svoj pokoj, Pane! To je modlitba, ktorú vznášam k Bohu, keď posielam svoj novoročný pozdrav hlavám štátov a vlád, šéfom medzinárodných organizácií, predstaviteľom rôznych náboženstiev, každému človeku dobrej vôle.

Odpusť nám naše viny, Pane,

ako i my odpúšťame svojim vinníkom,

a v tomto kruhu odpustenia nám daruj svoj pokoj.

Pokoj, ktorý len ty môžeš dať

tomu, kto nechá svoje srdce odzbrojiť,

tomu, kto s nádejou chce odpustiť dlhy svojim bratom,

tomu, kto nebojácne vyznáva, že je tvojím dlžníkom,

tomu, kto nezostáva hluchý k volaniu tých najchudobnejších.

Vo Vatikáne 8. decembra 2024

František

..

---

²³ FRANTIŠEK, *Spes non confundit. Bula o vyhlásení riadneho jubilea roku 2025* (9. máj 2024), 18.